

værende Lovforslag gaar ud. Man har været fuldstændig enig om, baade at der kan gøres Noget, og at det, der kan gøres, bør gøres; hvad der mangler, er kontante Penge, og det er i den Henseende, man anmoder om Hjælp. — Ligeoverfor det ærede Medlem for Standerborg (Wajer) vil jeg sige, at det ikke forekommer mig at være en saa ganske daarlig Afstemning, naar af 18 Medlemmer de 2 vare fraværende og 12 stemte for et engagere Den saa alvorligt, at de vilde gaa ind paa en saadan Garanti som den, her er nævnt; jeg synes i Grunden, det er Alt, hvad man kan forlange. Der er altsaa slet ikke Tale om, mine Herrer, at det, der her foreslaas, er Noget, man paatvinger Planterne derovre; de ere tværtimod selv meget interesserede deri og ønske Intet hellere, end at det sker. De Herrer vilde ogsaa af det, der her foreligger, se, at to Kredite af Planterne allerede have forpligtet sig til for en meget moderat Pris at levere Sufferører til disse Centralfaktorier, men det vilde man aabenbart ikke have gjort, naar man ikke selv troede paa Foranstaltningens Nødtighed. Hvad dernæst angaar den ene Kredite af Plantagerne, hvis Ciere ikke, da Loven blev udarbejdet, havde paataget sig en saadan Forpligtelse, skal jeg gjøre opmærksom paa, at en Del af disse Plantager eies og drives af Folk, som slet ikke bo derovre, og som derfor ikke have kunnet tiltræde Forslaget. Jeg er ikke istand til at give nøjagtig Oplysning om, hvorvidt disse Ciere senere maatte have tiltraadt Forslaget; men jeg tror dog at turde sige, at ikke saa ganske faa af dem senere have gjort det. — Det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgtreds mente ogsaa, at man maatte være særdeles opmærksom paa, at Renten var for høj; men det ærede Medlem maa ikke glemme, at Renten i Bestindien i Almindelighed er 6 pSt. Selv Statskassen har 6 pSt. af de Penge, den har tilgode derovre, forsaavidt den faar dem. Naar Folket er forarmet, kan det naturligvis ikke betale; men den almindelige Rentefod der er mindst 6 pSt. Jeg vil forøvrigt her rette en Misforstaaelse, som ellers muligen kunde indsnige sig. Det er den, at Meningen ikke er, at man skal have 6 pSt. i Rente af de 3 Millioner Kroner, der kunne udlaanes. Renten skal kun være 5 pSt., hvorimod det er Hensigten at anvende Resten til at faae Gjælden, der, som bemærket, er indskrænket til at henstaa i 20 Aar, amortiseret. Ligeledes er det, om man vil, et Tab for Statskassen, naar der er søgt Bevilling til at kunne modtage Kreditforeningens Obligationer i Betaling for de Laan, som ere givne til Derne; thi disse Laan forrentes som sagt med 6 pSt., og Mere er der heller ikke Tale om her. Derimod har det paa den anden Side stillet sig for mig som en Fordel, Statskassen skal have, at disse Centralfogierer ogsaa ere til Fordel for de Plantere, der ikke betale Renter, fordi de ikke kunne

disse Centralfogierer, naar de først ere der. Jeg nævner derfor ingen Tvivl om; at der vil fremkomme en væsentlig Fordel for Statskassen ved at gjøre disse Indrømmelser, idet man derved hæver Værdien af de Plantager, der for Tiden ere sunkne saa dybt ned i Gjæld, at de næsten ingen Værdi have. Det har ialtsald ikke været muligt at bringe dem over paa andre Hænder, fordi konstante Midler mangle. — Det ærede Medlem, der talte først (Th. Nielsen), syntes at være lidt i Bilerede med, hvorledes Planen egentlig skal være, og en lignende Bemærkning er fremkommet fra de to andre Herrer, som senere have ytret sig, idet de have ment, det var rettest at nøies med et Centralfogeri. (Th. Nielsen: Det er en Misforstaaelse!) Ja, det er maasse en Misforstaaelse med Hensyn til det ærede Medlem, men ikke med Hensyn til de to andre Medlemmer, som have ment, at man kunde nøies dermed. (Udfrydelse). Jeg tror i alt Fald ikke, der kan være nogen Tvivl om, at det er udtalt, at man kunde nøies med eet Centralfaktori. Jeg vil dertil bemærke, at jeg med det ærede Medlem, der sidst havde Ordet (Sørensen), tror, at netop Pladsringen af disse Centralfaktorier er af overordentlig stor Vigtighed med Hensyn til den Betydning, de kunne have for de vedkommende Plantere. Det kommer nemlig væsentlig an paa at gjøre Omkostningerne saa smaa som muligt, og navnlig paa et saadant Sted som Bestindien, at gjøre Transportomkostningerne saa smaa som muligt. Jeg tror derfor, det er en fuldkommen rigtig Plan, at anlægge to mindre Centralfogierer, eet paa hver Ende af Den, hvorved der vil være god Anledning til at kunne faae Suffrene udfibebe, og da Den har den eiendommelige Form, at den rejser sig op paa Midten, turde det ogsaa lade sig realisere, at man lader Sæften løbe fra Sæftstationerne ned til Rogiererne i Nør. Jeg maa tilføje, at dette slet ikke er noget Nyt; det er slet ikke et Projekt, der her skal forsøges; det er forsøgt ikke alene paa andre Der, men ogsaa rundt om i Europa ved Maasuckerfabrikkerne, og det er derfor ikke tilladt at nære nogen Tvivl om, at det meget godt lader sig gjøre. Det er imidlertid ikke Meningen, saaledes som det ærede Medlem (Th. Nielsen) var sikker paa, at her er Spørgsmaal enten om Nør eller om Sporvogne; her er Tale om begge Dele. (Th. Nielsen: Det veed jeg nok!) Ja, men Andre kunne ikke have faaet nogen klar Forestilling derom af, hvad det ærede Medlem sagde, og derfor vil jeg bemærke, at der baade er Spørgsmaal om Nør fra Stationerne til Sufferfogiererne og om Sporveie fra Plantagerne til Stationerne. Naar det ærede Medlem ogsaa fremhævede Arbejderbefolkningens Stilling derovre, vil jeg sige, at jeg ikke tror, han er ganske retfærdig, forsaavidt han vil give Planterne Skyld for, at der ikke er slet Noget til at ophæve Arbeidsregulativerne; thi Ulykken er, at